

Załącznik

do Uchwały Nr XLI/379/09

Rady Miejskiej w Suwałkach

z dnia 25 listopada 2009 r.

MIEJSKI PROGRAM

PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA

PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

i PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

W SUWAŁKACH NA 2010 ROK

WSTĘP

Podstawą prawną działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz przemocy w rodzinie są:

- **Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku** wraz z późniejszymi zmianami (zwana dalej ustawą o wychowaniu w trzeźwości).
- **Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 roku** (zwana dalej ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii).
- **Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku.**
- **Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r.**
- **Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2006 – 2010.**
- **Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2006-2010.**

Program diagnozuje obszary problemowe, wyznacza cele oraz precyzuje zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień i przemocy na terenie Suwałk. W obszarze działań z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych Miasto Suwałki należy do Ogólnopolskiej Sieci Gmin Wiodących.

Program uwzględnia doświadczenia zdobyte w latach 1997-2009 oraz wyniki badań ankietowych pn. „Diagnoza problemów alkoholowych, przemocy i innych niekorzystnych zjawisk w mieście Suwałki” przeprowadzonych przez członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Suwałkach w okresie grudzień 2007 r. – luty 2008 r. na terenie suwalskich szkół.

Do opracowania niniejszego Programu posłużyły również wydane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych „Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2010 roku” oraz

wydane w 2008 r. wnioski z badań ESPAD z 2007 r. „Picie alkoholu przez młodzież”.

Niniejszy program uwzględnia także opinie i wnioski organizacji społecznych, instytucji oraz osób zajmujących się profilaktyką i przeciwdziałaniem uzależnieniom oraz problematyką przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Wykaz skrótów użytych w programie:

DDA – Dorosłe Dzieci Alkoholików

KBPN – Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii

KMP – Komenda Miejska Policji

MCIK – Miejskie Centrum Interwencji Kryzysowej

MKRPA – Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
w Suwałkach

MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

NGO – Organizacje pozarządowe oraz kościelne osoby prawne i prowadzone
przez nie jednostki organizacyjne

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

PP-P – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

SM – Straż Miejska w Suwałkach

UM – Urząd Miejski w Suwałkach

WOWiS – Wydział Oświaty, Wychowania i Sportu Urzędu Miejskiego
w Suwałkach

WZiPS – Wydział Zdrowia i Pomocy Społecznej Urzędu Miejskiego
w Suwałkach

ZOZ – Zakłady Opieki Zdrowotnej (publiczne i niepubliczne)

I. DIAGNOZA PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ I INNYCH ZAGROŻEŃ SPOŁECZNYCH W MIEŚCIE SUWAŁKI.

Stan problemów alkoholowych i narkotykowych występujących na terenie Miasta Suwałk w latach 2005 - 2008.

1. Dystrybucja alkoholu

1.1 W 2008 r. wydano łącznie 222 (w 2005 r. – 217, w 2006 r. – 234, w 2007 r. – 233) zezwolenia uprawniające do sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Miasta, w tym:

Liczba wydanych zezwoleń w poszczególnych kategoriach w latach 2005-2008.

Kategoria	Rok			
	2005	2006	2007	2008
do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwo	106	126	110	112
powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu	59	55	66	54
powyżej 18% zawartości alkoholu	52	53	57	56
Łącznie	217	234	233	222

Źródło: Urząd Miejski w Suwałkach.

1.2 W 2008 roku na terenie Suwałk funkcjonowały ogółem 223 punkty sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 155 w detalu i 68 w gastronomii. W stosunku do roku 2007 nastąpił spadek liczby punktów sprzedaży detalicznej o 8 punktów i spadek liczby lokali gastronomicznych sprzedających napoje alkoholowe o 1.

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w mieście Suwałki.

Lata	Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych		
	ogółem	sklepy	lokale gastronomiczne
2005	232	165	67
2006	230	165	65
2007	232	163	69
2008	223	155	68

Źródło: Urząd Miejski w Suwałkach.

2. Naruszanie prawa i porządku publicznego w związku z nadużywaniem alkoholu i używaniem narkotyków.

2.1 Komenda Miejska Policji w Suwałkach w 2008 r. w związku z realizacją zadań wynikających z realizacji Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi podjęła interwencje w następujących obszarach:

- Zakaz spożywania alkoholu w miejscach publicznych – 297 spraw skierowanych do sądu, w tym żadnej wobec nieletnich (w 2007 r. – 408 spraw w tym 9 wobec nieletnich; w 2006 r. – odpowiednio 250 i 27). 548 osób ukarano mandatami (w 2007 r. – 569).
- Zakaz sprzedaży i podawania alkoholu osobom nieletnim – 2 postępowania, które zostały umorzone (w 2007 r. – 3).

- Zakłócanie porządku publicznego – nie wystosowano żadnych wniosków o ukaranie do sądu (w 2007 r. - 159 wnioski o ukaranie do sądu wobec dorosłych i 10 wobec nieletnich; w 2006 r. odpowiednio 64 i 11). 4 osoby ukarano mandatem (w 2007 r. - 11).
- Wprowadzanie do sprzedaży alkoholu z nielegalnego źródła – w 2008 r. i 2007 r. nie prowadzono spraw (w 2006 r. skierowano 5 aktów oskarżenia do sądu).
- Nieletni ujawnieni pod wpływem alkoholu i doprowadzeni do Izby Wytrzeźwień – 41 (w tym 39 chłopców i 2 dziewczyny). W 2007 r. ujawniono 138 nieletnich pod wpływem alkoholu (w 2006 r. – 94).
- Kierowanie pojazdem po użyciu alkoholu – ujawniono 517 przestępstw drogowych, w tym 2 osoby nieletnie (w 2007 r. odpowiednio 515 i 9, w 2006 r. 530 i 6).
- Zatrzymanych do wytrzeźwienia i doprowadzonych do:
 - o Izby Wytrzeźwień – 2149 osób (w tym 147 kobiet),
 - o pomieszczenia policji – 150 osób (w tym jedna kobieta) – w 2007 r. 14 osób, w 2006 r. 1 osoba.
 - o miejsca zamieszkania – 470 osób.

2.2 W 2008 r. na terenie działania Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach stwierdzono ogółem 126 przestępstw (w 2007 r. – 95; w 2006 r. – 96; w 2005 r. – 185) naruszających przepisy Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, w tym 2 sprawy wobec nieletnich (w 2007 r. – 3).

2.3 W 2008 r. funkcjonariusze Straży Miejskiej w Suwałkach podjęli:

- 405 interwencji dotyczących naruszania zakazu spożywania alkoholu w miejscach publicznych (w 2007 r. - 263, w 2006 r. – 567),
- pouczyli 285 osób (w 2007 r. – 200, w 2006 r. - 314),
- mandatami karnymi ukarano 107 osób (w 2007 r. – 49, w 2006 r. – 209),
- skierowano 13 wniosków o ukaranie do Sądu Grodzkiego w Suwałkach (w 2007 r. – 6, w 2006 r.- 35),
- do izby wytrzeźwień dowieziono 59 osób nietrzeźwych (w 2007 r. – 39),
- do miejsca zamieszkania i placówek służby zdrowia dowieziono 27 osób nietrzeźwych (w 2007 r. – 27).

Ponadto prowadzono zwiększone działania prewencyjne w stosunku do sprzedawców napojów alkoholowych w zakresie sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nieletnim. Prowadzono także kontrole pod kątem posiadania stosownych zezwoleń, opłat oraz przestrzegania zasad dotyczących zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim.

Podczas działań - „Bezpieczne osiedle” wspólnie z funkcjonariuszami Policji ujawniono 11 sprawców przestępstw – kierowanie pojazdem po użyciu alkoholu.

2.4 W 2008 roku w Izbie Wyrzeźwień w Suwałkach odnotowano ogółem 2305 pobyćw osób nietrzeźwych, w tym 2157 mężczyzn, 145 kobiet i 41 nieletnich. 1758 osób to mieszkańcy Suwałk (w tym 409 osoby bezdomne).

Liczba pobyćw osób nietrzeźwych w Izbie Wyrzeźwień w Suwałkach.

Lata	Liczba pobyćw osób nietrzeźwych			
	ogółem	mężczyźni	kobiety	nieletni
2005	2544	2385	99	60
2006	2859	2629	156	74
2007	2883	2592	184	107
2008	2305	2119	145	41

Źródło: Izba Wyrzeźwień w Suwałkach.

3. Mieszkańcy Suwałk objęci niektórymi działaniami terapeutycznymi.

3.1 W 2008 r. w Poradni Leczenia Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych przy SP ZOZ w Suwałkach:

- leczyło się 249 pacjentów (w 2007 r. – 267, w 2006 r. - 309), w tym 129 uzależnionych od narkotyków (w tym 23 nieletnich) i 120 osób współuzależnionych (w 2007 r. odpowiednio 150 (46) i 117, w 2006 r. odpowiednio – 160 i 149),
- udzielono 1863 porad (w 2007 r. – 1691; w 2006 r. – 1397),
- wystawiono 49 skierowań do ośrodków stacjonarnych i na oddziały detoksykacyjne (w 2007 r. – 66; w 2006 r. – 35),

Na koniec 2008 roku w Poradni zarejestrowane były 1334 osoby, w tym 629 osób uzależnionych i 705 współuzależnionych (w 2007 r. odpowiednio – 1270, 628, 642; w 2006 r. – 1150).

Wśród prowadzonych przez Poradnię działań z zakresu profilaktyki wymienić można:

- zajęcia psychoedukacyjne dla rodziców dotyczące problemów okresu dorastania i komunikacji w rodzinie,
- współpraca z pedagogami i psychologami szkolnymi,
- zajęcia profilaktyczne dla uczniów gimnazjów dotyczące problemu uzależnień i skutków zażywania substancji psychoaktywnych,
- prowadzenie anonimowego punktu konsultacyjnego on-line (za pomocą komunikatora Gadu Gadu) „Masz problem poGGadajmy”.

Według specjalistów z Poradni niepokojący jest wzrost liczby osób zgłaszających się do Poradni uzależnionych od opiatów. W stosunku do 2007 r. liczba zarejestrowanych osób uzależnionych od heroiny wzrosła w roku 2008 niemal dwukrotnie.

3.2 W 2008 r. na Oddział Leczenia Uzależnień SP SP ZOZ przyjęto 917 pacjentów (w 2007 r. – 688; w 2006 r. – 721) z czego 302 na Pododdział Terapii Uzależnienia od Alkoholu oraz 615 na Pododdział Detoksykacji.

3.3 W 2008 r. Poradnia Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu SP SP ZOZ odnotowała po raz pierwszy od kilku lat spadek liczby ogółem osób korzystających z jej usług przy czym spadek ten dotyczy współuzależnionych. Liczba osób uzależnionych jest na tym samym poziomie.

Liczba pacjentów zarejestrowanych w Poradni Leczenia Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu SP SP ZOZ.

Pacjenci \ Rok	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.
uzależnieni	668	914	883	897
współuzależnieni	320	232	384	263
Łącznie	988	1146	1267	1160

Źródło: Poradnia Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu SP SP ZOZ w Suwałkach.

Oceniając problemy alkoholowe w Suwałkach Poradnia wskazuje na wzrastającą liczbę kobiet uzależnionych, które będą potrzebowały dodatkowych, specyficznych programów terapeutycznych.

3.4 W 2008 r. w Dziennym Oddziale Terapii Uzależnienia od Alkoholu leczenie podjęło 127 pacjentów uzależnionych od alkoholu (w 2007 r. – 129; w 2006 r. – 135; w 2005 r. - 126).

Według obserwacji pracowników Oddziału Dziennego głównymi problemami w mieście Suwałki są spożywanie alkoholu przez coraz młodsze osoby, rosnąca liczba kobiet i dziewcząt regularnie używających alkoholu.

3.5 Do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wpłynęło:

Dane liczbowe dotyczące postępowań prowadzonych przez MKRPA w Suwałkach.

	2004	2005	2006	2007	2008
Liczba nowych wniosków, które wpłynęły do MKRPA	156	301	297	281	256
Liczba wniosków skierowanych do sądu	64	97	87	116	126
Liczba spraw umorzonych	52	55	125	107	112

Źródło: Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Suwałkach.

4. Zasoby lokalne umożliwiające prowadzenie działalności profilaktycznej i naprawczej w Suwałkach.

1. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
2. Specjalistyczny Psychiatryczny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, w tym:
 - Poradnia leczenia uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu,
 - Oddział Leczenia Uzależnień i Zaburzeń Emocjonalnych,
 - Poradnia leczenia uzależnienia i współuzależnienia od substancji psychoaktywnych.
3. Oddział Dzienny Terapii Uzależnienia od Alkoholu.
4. Centrum Interwencji Kryzysowej przy Parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa.
5. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, w tym:
 - Miejskie Centrum Interwencji Kryzysowej, w tym schronisko dla 13 osób doświadczających przemocy w rodzinie,
 - Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy i z Problemem Alkoholowym.
6. Suwalskie Stowarzyszenie „Wybór”.
7. Suwalskie Stowarzyszenie Klub Abstynentów „Filar”.
8. Centrum Aktywności Społecznej „Pryzmat”.
9. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna.
10. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci.
11. Stowarzyszenie Przyjaciół DPS „Kalina”.
12. Fundacja PROMETEUSZ.
13. Związek Harcerstwa Polskiego.
14. Grupy AA i AL.- ANON.
15. Komenda Miejska Policji.
16. Straż Miejska.
17. Izba Wyrzeźwień.
18. Sądy, kuratorzy sądowi.
19. Prokuratura Rejonowa.
20. Świetlice środowiskowe prowadzone przez:
 - Parafię św. Aleksandra
 - Fundację „Źródło”
 - Zgromadzenie Sióstr św. Teresy od Dzieciątka Jezus
 - Społeczną Organizację Przyjaciół Dzieci „Przystań”
 - Oddział Terenowy Stowarzyszenia Ochotniczych Hufców Pracy
21. Przedszkola, szkoły, placówki oświatowe i opiekuńczo – wychowawcze.
22. Lokalne, regionalne i krajowe mass media.
23. Suwalska Spółdzielnia Mieszkaniowa.
24. Biblioteka Publiczna im. M. Konopnickiej.
25. Regionalny Ośrodek Kultury i Sztuki.

26. Młodzieżowy Dom Kultury.
27. Zarząd Budynków Mieszkalnych.
28. Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Ustawicznego.
29. Ośrodek Sportu i Rekreacji.

II. OBSZARY PROBLEMOWE.

Na podstawie przeprowadzonych w Suwałkach badań ankietowych, badań ogólnopolskich, danych statystycznych oraz wiedzy i doświadczeń zdobytych w trakcie realizacji programu w 2009 roku można zdiagnozować następujące obszary problemowe:

OBSZARY PROBLEMOWE

Obszar problemowy nr 1:

Nadużywanie napojów alkoholowych przez osoby dorosłe, co powoduje szkody zdrowotne, zaburzenia życia rodzinnego oraz naruszenia prawa i porządku publicznego.

Analiza problemu:

- Rosnąca liczba spraw kierowanych przez MKRPA do sądu.
- Rosnąca liczba kobiet regularnie używających alkoholu i uzależnionych od alkoholu.
- Ograniczony dostęp do leczenia dla osób uzależnionych pracujących zawodowo.
- Nietrzeźwość kierowców.

Obszar problemowy nr 2:

Spożywanie napojów alkoholowych przez dzieci i młodzież.

Analiza problemu:

- Znacząca część badanych uczniów należy do konsumentów napojów alkoholowych, a najczęściej spożywanym trunkiem jest piwo. Połowa szóstoklasistów, ponad $\frac{3}{4}$ uczniów II klas gimnazjum oraz 84% uczniów klas I szkół ponadgimnazjalnych ma za sobą inicjację alkoholową.
- Inicjacja alkoholowa najczęściej występuje w wieku 10-15 lat, jednakże po alkohol sięgają również młodsze dzieci.
- Młodzi ludzie nie mają problemu z omijaniem zakazu sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim – co 5 uczeń gimnazjum i co 2 uczeń szkoły ponadgimnazjalnej sam kupił alkohol.
- Głównymi powodami picia alkoholu przez młodzież są namowy kolegów, chęć dobrej zabawy, ciekawość, chęć pocucia się dorosłym oraz problemy. Wraz z wiekiem obniża się liczba osób wskazująca jako powód picia namowy kolegów, chęć pocucia się dorosłym oraz ciekawość,

a wzrasta w przypadku chęci dobrej zabawy (także relaksu) oraz problemów.

- Najczęściej młodzież pije alkohol w domu kolegi/koleżanki lub własnym.
- Spożywanie alkoholu przez coraz młodsze osoby, rosnąca liczba dziewcząt regularnie używających alkoholu.

Obszar problemowy nr 3:

Powiększający się problem narkomanii.

Analiza problemu:

- Niepokojący wzrost liczby osób zgłaszających się do Poradni Leczenia Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych uzależnionych od heroiny.
- Wzrost liczby przestępstw naruszających przepisy Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.
- Głównymi powodami zażywania narkotyków przez młodzież są chęć dobrej zabawy, namowy kolegów, ciekawość oraz problemy.
- Problem zażywania narkotyków przez młodzież pojawia się na przełomie gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej (2% uczniów klasy II gimnazjum zażywało narkotyki i 25% uczniów klasy I szkoły ponadgimnazjalnej).
- Stały wzrost liczby osób zarejestrowanych w Poradni.

Obszar problemowy nr 4:

Występowanie zjawiska przemocy w rodzinie oraz przemocy rówieśniczej.

Analiza problemu:

- Bardzo duża liczba osób korzysta z poradnictwa prawno-psychologicznego.
- Zwiększające się zainteresowanie uczestnictwem w grupach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
- W 25% rodzin występują wyzwiska, w 8% groźby, w 12% poniżanie, w 16% popychanie i szarpanie, w 5% pobicia.
- Co drugi uczeń był świadkiem pobicia lub zmuszania innej osoby do robienia rzeczy, których ta osoba nie chciała robić.
- 15% uczniów było pobitych w szkole, 17% było zmuszanych do robienia rzeczy, których nie chciało robić, 16% pobitych poza szkołą.

Obszar problemowy nr 5:

Nielegalny handel alkoholem i narkotykami.

Analiza problemu:

- Niska skuteczność organów ścigania.
- Co 4 mieszkaniec zna miejsca nielegalnego handlu alkoholem a co 20 zna miejsca handlu narkotykami.

III. CEL GŁÓWNY PROGRAMU.

Prezentowany Program zakłada długofalowe, wielostronne i skoordynowane oddziaływania, których głównym celem jest:

Zmniejszenie rozmiarów aktualnie występujących problemów oraz zapobieganie powstawaniu nowych problemów.

IV. CELE SZCZEGÓŁOWE.

Cele szczegółowe	
I.	Ograniczanie rozmiarów szkód zdrowotnych spowodowanych nadużywaniem napojów alkoholowych i zażywaniem środków psychoaktywnych.
II.	Ograniczanie rozmiarów zaburzeń życia rodzinnego i społecznego spowodowanych nadużywaniem alkoholu, zażywaniem narkotyków oraz przemocą w rodzinie.
III.	Zapobieganie spożywaniu napojów alkoholowych oraz innych środków psychoaktywnych ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.
IV.	Zmniejszanie rozmiarów naruszeń prawa na rynku napojów alkoholowych.
V.	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień.

V. ZADANIA PROGRAMU.

Cel szczegółowy nr I: Ograniczanie rozmiarów szkód zdrowotnych spowodowanych nadużywaniem napojów alkoholowych i zażywaniem środków psychoaktywnych.

Lp.	Zadania	Wskaźniki	Źródła pozyskiwania wskaźników	Realizator
1.	Dofinansowanie szkoleń terapeutów, odbywających się w ramach podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników lecznictwa odwykowego (ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii).	- liczba szkoleń, - liczba przeszkolonych specjalistów,	- sprawozdania	ZOZ, WZiPS
2.	Dofinansowanie grup wsparcia oraz maratonów dla osób uzależnionych od alkoholu (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).	- liczba uczestników, - liczba zajęć, - liczba godzin,	- sprawozdania, - dokumentacja	ZOZ, NGO, WZiPS
3.	Wspieranie programów w zakresie reintegracji społecznej i terapeutycznych dla osób uzależnionych z utrwaloną abstynencją (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).	- liczba uczestników, - liczba zajęć, - liczba godzin,	- sprawozdania, - dokumentacja	ZOZ NGO, WZiPS
4.	Dofinansowanie obozów terapeutycznych dla osób uzależnionych oraz ich rodzin (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).	- liczba uczestników, - liczba godzin terapii	- sprawozdania - dokumentacja	NGO, WZiPS
5.	Wsparcie placówek służby zdrowia i stowarzyszeń w zakresie leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych (ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii).	- wartość w zł	- dokumentacja,	ZOZ, NGO WZiPS
6.	Prowadzenie działań zmierzających do zmotywowania osoby nadużywającej alkoholu do ograniczenia jego spożycia lub, gdy jest to konieczne, podjęcia przez nią leczenia odwykowego (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).	- liczba posiedzeń podzespołu MKRPA ds. leczenia odwykowego, - liczba wniosków wpływających do MKRPA o wszczęcie postępowania,	- protokoły z posiedzeń komisji	MKRPA

		-liczba spraw umorzonych w związku ze zmotywowaniem przez komisję do podjęcia leczenia		
7.	Kierowanie na badanie specjalistyczne w celu wydania opinii psychologiczno-psychiatrycznej (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).	- liczba osób skierowanych na badania, - liczba wydanych opinii	- protokoły z posiedzeń - prowadzona dokumentacja	MKRPA, specjaliści – biegli sądowi
8.	Kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).	- liczba skierowanych do sądu wniosków	- protokoły z posiedzeń - prowadzona dokumentacja	MKRPA
9.	Wsparcie Poradni Uzależnienia i Współuzależnienia od Substancji Psychoaktywnych SP SP ZOZ w Suwałkach w zakresie działalności profilaktycznej oraz leczenia osób uzależnionych i współuzależnionych (ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii).	- liczba wspartych projektów, - wartość udzielonych dotacji, - liczba odbiorców,	- prowadzona dokumentacja, - sprawozdania	WZiPS, MKRPA

Szacunkowa kwota przeznaczona na realizację zadań celu I: 145000 zł.

Cel szczegółowy nr II: Ograniczanie rozmiarów zaburzeń życia rodzinnego i społecznego spowodowanych nadużywaniem alkoholu, zażywaniem narkotyków oraz przemocą w rodzinie.

Lp.	Zadania	Wskaźniki	Źródła pozyskiwania wskaźników	Realizator
1.	Dofinansowanie zajęć terapeutycznych i grup wsparcia dla osób współuzależnionych (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).	- liczba uczestników, - liczba zajęć, - liczba godzin,	- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja,	NGO
2.	Dofinansowanie zajęć terapeutycznych dla Dorosłych Dzieci Alkoholików (DDA) (ustawa o wychowaniu	- liczba uczestników, - liczba zajęć,	- sprawozdania, - prowadzona	NGO

	w trzeźwości).	- liczba godzin,	dokumentacja,	
3.	Dofinansowanie świetlic środowiskowych, opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży. Standardy, które muszą być spełnione przy prowadzeniu poszczególnych rodzajów świetlic określone są w Załączniku do niniejszego Programu (ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii).	- liczba dofinansowanych świetlic, - liczba uczęszczających dzieci	- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja,	NGO
4.	Dofinansowanie dziecięcych i młodzieżowych grup psychoedukacyjnych i socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym Standardy, które muszą być spełnione przy prowadzeniu zajęć socjoterapeutycznych określone są w Załączniku do niniejszego Programu (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).	- liczba funkcjonujących grup, - liczba uczęszczających dzieci	- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja,	NGO
5.	Wspieranie działalności punktów poradnictwa psychologiczno – prawnego i ośrodków interwencji kryzysowej (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).	- liczba udzielonych porad, - liczba klientów/ odbiorców	- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja,	NGO MOPS
6.	Dofinansowanie działalności Miejskiego Centrum Interwencji Kryzysowej (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).	- liczba udzielonych porad, - liczba klientów/ odbiorców	- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja,	MOPS
7.	Wspieranie działań służących pogłębianiu więzi w rodzinie z problemem alkoholowym np. poprzez dofinansowanie obozów terapeutycznych, półkolonii, pikników rodzinnych, pielgrzymek trzeźwościowych, festynów itp. (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).	- liczba zrealizowanych projektów, - liczba uczestników,	- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja	WZiPS NGO MOPS
8.	Dofinansowanie realizacji programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).	- liczba udzielonych porad, - liczba uczestników, - liczba godzin zajęć	- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja,	NGO MOPS
9.	Prowadzenie zajęć korekcyjno – naprawczych dla sprawców przemocy w rodzinie (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).	- liczba godzin, - liczba uczestników	- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja,	NGO MOPS
10.	Organizowanie, finansowanie i dofinansowanie szkoleń, kursów specjalistycznych, porad, konferencji, warsztatów, seminariów dla różnych grup społecznych i zawodowych	- liczba szkoleń/ kursów/ konferencji porad/ seminariów/	- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja,	ZOZ, WZiPS NGO

	zwłaszcza w zakresie: interdyscyplinarnej pomocy dziecku i rodzinie z problemem przemocy i uzależnień, trzeźwości kierowców, rozwiązywania lokalnych problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy (ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii).	warsztatów - liczba odbiorców		
11.	Zakup i rozpowszechnianie materiałów promocyjnych i informatorów dotyczących działalności Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).	- liczba zakupionych materiałów	- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja, - dokumenty finansowe	WZiPS
12.	Uruchomienie alkoholowego telefonu zaufania w Izbie Wyrzeźwień (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).	- liczba udzielonych porad	- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja,	Izba Wyrzeźwień

Szacunkowa kwota przeznaczona na realizację zadań celu II: 552000 zł.

Cel szczegółowy nr III: Zapobieganie spożywaniu napojów alkoholowych oraz innych środków psychoaktywnych ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.

Lp.	Zadania	Wskaźniki	Źródła pozyskiwania wskaźników	Realizator
1.	Prowadzenie na terenie szkół i innych placówek oświatowych i opiekuńczo - wychowawczych programów oraz innych działań profilaktycznych dla dzieci i młodzieży (ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii).	- liczba odbiorców, - liczba programów,	- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja,	szkoły i inne placówki oświatowe i opiekuńczo-wychowawcze, PP-P
2.	Finansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych, w tym zakup sprzętu umożliwiającego prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowo - rekreacyjnych (ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii).	- liczba uczestników, - liczba godzin, - liczba i rodzaj zakupionego sprzętu	- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja,	WOWiS, WZiPS, szkoły

3.	Wspieranie organizacji różnego rodzaju powszechnie dostępnych zajęć pozalekcyjnych (ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii).	- liczba uczestników, - liczba godzin, - liczba i rodzaj zajęć	- sprawozdania, - protokoły z kontroli, - prowadzona dokumentacja,	WZiPS, NGO, spółdzielnie mieszkaniowe
4.	Wspieranie programów i przedsięwzięć profilaktycznych realizowanych przez młodzież, skierowanych do grup rówieśniczych (np. kluby dyskusyjne, gazetki, audycje radiowe, młodzieżowe grupy liderów) (ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii).	- liczba wspartych projektów, - liczba uczestników,	- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja,	WZiPS, NGO
5.	Wspieranie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).	- liczba wspartych projektów, - liczba uczestników,	- sprawozdania, - prowadzona dokumentacja,	WZiPS, SM, Kościół
6.	Organizowanie lokalnych i włączanie się do ogólnopolskich kampanii profilaktyczno – edukacyjnych (ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii).	- liczba kampanii, - liczba odbiorców/ uczestników	- sprawozdania, - protokoły z kontroli, - prowadzona dokumentacja,	WZiPS, NGO
7.	Przeprowadzenie diagnozy lokalnych problemów oraz zasobów w sferze profilaktyki i rozwiązywania problemów społecznych – alkoholizmu, narkomanii oraz przemocy w rodzinie (ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii).	- opracowana diagnoza	- prowadzona dokumentacja	WZiPS, zlecenie wykonania diagnozy
8.	Zakup/opracowanie/pozyskanie oraz dystrybucja materiałów informacyjno – edukacyjnych z zakresu problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz przemocy w rodzinie (ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii).	- liczba zakupionych/ opracowanych/ pozyskanych materiałów	- dokumenty finansowe, - prowadzona dokumentacja	WZiPS, MKRPA, PARPA, KBPN
9.	Opracowanie i wydanie kalendarza Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).	- liczba kalendarzy	- dokumenty finansowe, - prowadzona dokumentacja	WZiPS, zlecenie wykonania kalendarza firmie poligraficznej

Szacunkowa kwota przeznaczona na realizację zadań celu III: 269000 zł.

Cel szczegółowy nr IV: Zmniejszanie rozmiarów naruszeń prawa na rynku napojów alkoholowych.

Lp.	Zadania	Wskaźniki	Źródła pozyskiwania wskaźników	Realizator
1.	Podjęmowanie działań edukacyjnych i szkoleniowych skierowanych do sprzedawców alkoholu (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).	- liczba szkoleń, - liczba odbiorców	- sprawozdania, - listy obecności, - protokoły	WZiPS MKRPA
2.	Podjęmowanie interwencji w związku z naruszaniem przepisów ustawy związanych z zakazem reklamy i promocji napojów alkoholowych prowadzonej na terenie Suwałk (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).	- liczba interwencji	- informacja z działalności	KMP, SM,
3.	Podjęmowanie interwencji w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów ustawy dotyczących zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych określonym w ustawie osobom i w określonych sytuacjach (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).	- liczba interwencji	- informacja z działalności	KMP, SM,
4.	Występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów określonych w art. 13 ¹ i 15 ustawy (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).	- liczba spraw	- prowadzona dokumentacja	WZiPS, MKRPA
5.	Systematyczne kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych (ustawa o wychowaniu w trzeźwości).	- liczba kontroli	- protokoły,	MKRPA, SM, UM – kontrola

Szacunkowa kwota przeznaczona na realizację zadań celu IV: 2500 zł.

Cel szczegółowy nr V: Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień.

Lp.	Zadania	Wskaźniki	Źródła pozyskiwania wskaźników	Realizator
1.	Udzielanie wsparcia finansowo – organizacyjnego instytucjom i organizacjom, które zgodnie ze swoim statutem realizują zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz przemocy (ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii).	- liczba wspartych projektów	- sprawozdania, - protokoły, - prowadzona dokumentacja	NGO, zainteresowane instytucje
2.	Zakup słodczy, gier, sprzętu sportowo-rekreacyjnego na potrzeby dzieci i młodzieży uczęszczającej do świetlic środowiskowych, opiekuńczo-wychowawczych z okazji Dnia Dziecka, św. Mikołaja, Wielkanocy i Bożego Narodzenia itp. (ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii).	- wartość w zł	- prowadzona dokumentacja, - dokumenty finansowe,	WZiPS, NGO
3.	Dofinansowanie szkoleń typu: Studium Pomocy Psychologicznej, Programu Rozwoju Osobistego, warsztaty pomagania osobom uzależnionym i współuzależnionym itp. (ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii).	- liczba dofinansowanych szkoleń	- prowadzona dokumentacja	WZiPS
4.	Zakup testów na obecność narkotyków (ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii).	- liczba zakupionych testów	- dokumenty finansowe, - zamówienia	WZiPS, ZOZ
5.	Doskonalenie umiejętności członków MKRPA poprzez udział w szkoleniach i konferencjach (ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii).	- liczba szkoleń, - liczba członków biorących udział w szkoleniach	- prowadzona dokumentacja	WZiPS, MKRPA

Szacunkowa kwota przeznaczona na realizację zadań celu V: 61500 zł.

VI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA .

Finansowanie Programu odbywać się będzie w ramach środków własnych Miasta pozyskanych w 2010 r. z tytułu opłat za wydanie zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych, zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Planowana kwota na 2010 r. wynosi 1 100 000 zł. Planowany budżet Programu może ulec zmianom w przypadku niewykorzystania całkowitej kwoty pozyskanej w 2009 r. z tytułu opłat za wydanie zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.

VII. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW MIEJSKIEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W SUWAŁKACH.

1. Członek Komisji za udział w pracach podzespołu problemowego w danym miesiącu otrzymuje:
 - za pierwsze posiedzenie wynagrodzenie w wysokości 10% aktualnego minimalnego wynagrodzenia,
 - za każdy następny udział dodatkowe wynagrodzenie w wysokości 2% aktualnego minimalnego wynagrodzenia.
2. Przewodniczący, jego zastępca oraz przewodniczący podzespołów za udział w pracach podzespołu problemowego w danym miesiącu otrzymują:
 - za pierwsze posiedzenie wynagrodzenie w wysokości 15% aktualnego minimalnego wynagrodzenia,
 - za każdy następny udział dodatkowe wynagrodzenie w wysokości 2% aktualnego minimalnego wynagrodzenia.
3. Wynagrodzenie sekretarza określa się w wysokości 1.200 zł brutto miesięcznie za wykonywane obowiązki określone w regulaminie Komisji. Wynagrodzenie sekretarza Komisji wypłacane jest z dołu, po przedłożeniu i zatwierdzeniu harmonogramu czasu pracy za miesiąc poprzedni.
4. Za udział w posiedzeniu plenarnym Komisji członkowie, przewodniczący, jego zastępca oraz przewodniczący podzespołów Komisji każdorazowo otrzymują wynagrodzenie w wysokości 3% aktualnego minimalnego wynagrodzenia.
5. Wynagrodzenie wypłacane jest z dołu, na podstawie listy obecności, stanowiącej załącznik do protokołu z posiedzenia lub przeprowadzonych czynności. Osoby nie uczestniczące w pracach Komisji nie otrzymują ww. wynagrodzeń.
6. Za prace wykonane na podstawie umowy o dzieło lub umowy zlecenia wg. stawki/kwoty określonej w umowie.

* Na wynagrodzenia członków MKRPA za udział w posiedzeniach komisji, wynagrodzenie sekretarza komisji oraz koszty obsługi komisji zaplanowano kwotę ok. 70000 zł.

**VIII. W RAMACH OGRANICZANIA DOSTĘPNOŚCI DO
ALKOHOLU USTALA SIĘ ZASADĘ, ŻE JEDEN PUNKT
SPRZEDAŻY I PODAWANIA NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH
ZAWIERAJĄCYCH POWYŻEJ 4,5% ZAWARTOŚCI ALKOHOLU
(Z WYJĄTKIEM PIWA) PRZEZNACZONYCH DO SPOŻYCIA
W MIEJSCU JAK I POZA MIEJSCEM SPRZEDAŻY, PRZYPADA
NA CO NAJMNIJ 400 MIESZKAŃCÓW (WEDŁUG MIEJSCA
STAŁEGO ZAMELDOWANIA W SUWAŁKACH).**

Według stanu na dzień 31.12.2008 roku liczba mieszkańców Suwałk wynosiła 69391 osób. Natomiast limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 4,5% wynosi 165 (zgodnie z Uchwałą nr XXXVIII/364/09 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 26 sierpnia 2009 r.).

Z powyższego wynika, że w Suwałkach na jeden punkt sprzedaży ww. napojów alkoholowych przypada 420 mieszkańców.

Limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych w wybranych miastach na tle średniej w woj. podlaskim oraz w kraju.

Miasto	Liczba ludności (dane zaokrąglone)	Limit punktów sprzedaży			Liczba osób przypadająca na jeden punkt (2:3)
		ogółem	detal	gastronomia	
1	2	3	4	5	6
Łomża	63800	65	25	40	981
Suwałki **	69391	165	100	65	420
Ełk	56500	160	110	50	353
Legionowo	51000	150	100	50	340
Piotrków Tryb.	79600	270	170	100	295
Leszno	64000	220	120	100	291
Żory	62800	220	100	120	285
Chełm	68100	350	200	150	194
woj. podlaskie*	1224000	3827	2338	1425	320
Polska*	38161300	163547	100239	56752	233

* dane Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za 2005 r. Limit punktów sprzedaży ogółem nie jest sumą kolumn 4 i 5 z powodu braku niektórych danych przesyłanych przez gminy w sprawozdaniach.

** liczba ludności wg. stałego miejsca zameldowania. Źródło: strona internetowa Urzędu Statystycznego w Białymstoku (www.stat.gov.pl/urzedz/bialystok/).

Standard

działań opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych skierowanych do dzieci i młodzieży

1. Cele wprowadzenia przedmiotowego standardu:

- 1) zwiększenie liczby profesjonalnych działań o charakterze opiekuńczo-wychowawczym i socjoterapeutycznym dla dzieci i młodzieży realizujących wybrane elementy Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Suwałkach w ich najbliższym środowisku,
- 2) zwiększenie dostępności działań opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych podejmowanych na rzecz dzieci i młodzieży na terenie miasta Suwałki,
- 3) stworzenie narzędzia do weryfikacji ofert na działania o charakterze opiekuńczo-wychowawczym i socjoterapeutycznym składanych przez podmioty publiczne i niepubliczne, ubiegające się o finansowanie ze środków budżetowych miasta Suwałki.

2. Standard odnosi się do prowadzenia następujących działań:

- 1) świetlicy środowiskowej (opiekuńczo-wychowawcza),
- 2) świetlicy socjoterapeutycznej,
- 3) zajęć socjoterapeutycznych.

3. Standard świetlicy środowiskowej:

- 1) obszar działania obejmuje środowisko lokalne osiedla lub części miasta,
- 2) rodzaje prowadzonych zajęć:
 - a) edukacyjne, w tym odrabianie lekcji, wyrównywanie braków szkolnych,
 - b) wspierające rozwój psychiczny i fizyczny, w tym rozwijające zainteresowania i zdolności,
 - c) kształtujące umiejętności życiowe i społeczne,
 - d) zagospodarowujące czas wolny, w tym korzystanie z dóbr kultury,
 - e) wycieczki i wyjazdy wakacyjne o charakterze turystyczno-rekreacyjnym,
 - f) dożywianie,
- 3) zadania świetlicy środowiskowej:
 - a) stała, systematyczna współpraca z rodziną dziecka,
 - b) rozpoznanie sytuacji dziecka w kontekście jego sytuacji rodzinnej,
 - c) organizacja czasu wolnego, prowadzenie zajęć tematycznych,

- d) prowadzenie pracy z grupą poprzedzone jej planowaniem w zespole pracowników,
- e) indywidualne spotkania z dziećmi organizowane poza pracą z grupą,
- f) prowadzenie dokumentacji pracy z dzieckiem i z grupą,
- g) współpraca z innymi instytucjami (gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych, szkoła, ośrodek pomocy społecznej, sąd rodzinny, powiatowe centrum pomocy rodzinie itp.),
- h) pomoc dziecku w radzeniu sobie z życiowymi problemami, kryzysami (rodzinnymi, związanymi z relacjami z rówieśnikami, szkolnymi itp.),
- i) korzystanie z konsultacji lub superwizji dotyczących pracy placówki,
- 4) zajęcia w świetlicy środowiskowej prowadzą nauczyciele, wychowawcy i instruktorzy posiadający przygotowanie pedagogiczne,
- 5) dzieci i młodzież mogą uczestniczyć w zajęciach organizowanych w świetlicy środowiskowej za zgodą rodziców lub opiekunów,
- 6) w świetlicy środowiskowej może zostać zorganizowany hostel zapewniający opiekę w porze nocnej.

4. Standard świetlicy socjoterapeutycznej:

- 1) obszar działania obejmuje środowisko lokalne - część miasta,
- 2) rodzaje prowadzonych zajęć:
 - a) edukacyjne, w tym odrabianie lekcji, wyrównywanie braków szkolnych,
 - b) ogólnorozwojowe, w tym rozwijające zainteresowania i uzdolnienia,
 - c) rozwijające umiejętności życiowe i społeczne,
 - d) zagospodarowujące czas wolny, w tym korzystanie z dóbr kultury,
 - e) wycieczki i wyjazdy wakacyjne o charakterze turystyczno-rekreacyjnym,
 - f) socjoterapeutyczne, prowadzone w celu eliminowania zaburzeń zachowania,
 - g) specjalistyczne, w szczególności korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne,
 - h) wyjazdowe warsztaty i obozy socjoterapeutyczne,
- 3) zadania świetlicy socjoterapeutycznej:
 - a) sporządzanie diagnozy indywidualnej dziecka i jego sytuacji rodzinnej i szkolnej,
 - b) prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych zgodnie z programem przygotowanym dla całej grupy i diagnozą indywidualną dzieci,
 - c) praca ze stałymi grupami dzieci,
 - d) praca z dziećmi w kontakcie indywidualnym,
 - e) przygotowanie i realizacja indywidualnych programów rozwojowo-terapeutycznych dla dzieci. W planach tych warto uwzględniać włączanie dziecka w działania różnorodnych kół zainteresowań, grup rozwojowych, w pozalekcyjne i pozaszkolne zajęcia – zgodnie z predyspozycjami i zainteresowaniami dziecka,
 - f) prowadzenie dokumentacji pracy z dzieckiem zgodnej z charakterem placówki (dokumentacja diagnozy, planów i realizacji indywidualnych i grupowych zajęć z dziećmi wraz z osiągnięciami),
 - g) utrzymywanie kontaktów z rodziną dziecka w celu:
 - diagnozy sytuacji rodzinnej,
 - rozwiązywania problemów rodziny (np. motywowanie osoby uzależnionej lub

- współzależnionej do podjęcia terapii),
- współpracy dotyczącej postępów dziecka w procesie socjoterapii,
- h) współpraca z instytucjami (gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych, szkoła, ośrodek pomocy społecznej, sąd rodzinny, powiatowe centrum pomocy rodzinie itp.), które mogą pomóc rodzinie w rozwiązaniu jej problemów, a zwłaszcza w zakresie podejmowania interwencji wobec osób uzależnionych i współzależnionych. Niezwykle istotna jest współpraca z wychowawcami klas, pedagogami szkolnymi i nauczycielami uczącymi dzieci, zwłaszcza tych przedmiotów, które sprawiają dzieciom trudności. Aby zwiększyć efektywność pomocy, konieczna jest wymiana informacji na temat sytuacji szkolnej dziecka, ewentualnych wagarów itp.
- i) korzystanie z konsultacji lub superwizji dotyczących pracy placówki,
- j) zajęcia (spotkania) grupowe dla rodziców, warsztaty w zakresie doskonalenia umiejętności wychowawczych.
- 4) dzieci i młodzież mogą uczestniczyć w zajęciach organizowanych w świetlicy socjoterapeutycznej po uzyskaniu zgody rodziców lub opiekunów,
- 5) zajęcia organizuje się po sporządzeniu diagnozy dziecka, w szczególności rozwoju poznawczego, emocjonalnego i społecznego, i jego rodziny, diagnoza ta jest podstawą do przygotowania indywidualnych programów rozwojowo-terapeutycznych dla każdego dziecka oraz planu pracy z jego rodziną,
- 6) zajęcia w świetlicy socjoterapeutycznej prowadzą psycholodzy, pedagodzy i inni specjaliści posiadający przygotowanie do tego rodzaju działalności potwierdzone odpowiednim certyfikatem,
- 7) w świetlicy socjoterapeutycznej powinien być zatrudniony jeden psycholog,
- 8) uczestnicy zajęć w świetlicy socjoterapeutycznej mogą korzystać z dożywiania.

5. Standard zajęć socjoterapeutycznych:

- 1) diagnoza indywidualna dziecka i jego sytuacji rodzinnej i szkolnej,
- 2) prowadzenie zajęć zgodnie z programem dla całej grupy i diagnozą indywidualną dzieci,
- 3) utrzymywanie stałych kontaktów z rodziną dziecka,
- 4) przygotowanie i realizacja indywidualnych programów rozwojowo-terapeutycznych dla dzieci,
- 5) prowadzenie dokumentacji,
- 6) współpraca z instytucjami (gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych, szkoła, ośrodek pomocy społecznej, sąd rodzinny, powiatowe centrum pomocy rodzinie itp.),
- 7) korzystanie z konsultacji lub superwizji dotyczących prowadzonych zajęć,
- 8) grupy dzieci powinny być organizowane w określonych przedziałach wiekowych,
- 9) programy zajęć grupowych (cele, formy zajęć, metody) powinny być dostosowane do potrzeb rozwojowych dzieci oraz ograniczeń wynikających z ich sytuacji rodzinnej.